

Selected teachings from the thought of
R' Avraham Yitzchak Hakohen Kook Zt"l

Redefining "Cheit": Out of Synch with Creation

חדרי המציאות וחגויה. המוסר הפנימי ותביעותיו החזקות הנם נמשכים ובאים מהד קולפ המאוחד של כל חלקי ההויה. שכולם חודרים זה בזה, והנפש כולה היא מלאה בכולם ומאוחדת בכולם. כל קציצה מוסרית, ברעיון ובמעשה, בתכונה ובמוזג, גורמת חתיכות רבות שמביאות יסורים רבים פנימיים לכל מערכי הנשמה, שיסודם של יסורי רוח אלה הוא כח המרעיד של סלוק אור החיים של הסדור הכללי של ההויה כולה מצנורי החיים של הנשמה החוטאת. כל מה שהנשמה יותר טהורה היא מרגשת יותר את הרעדת מכאוביה, עד שתשקוט את כאבה בזרם של חיי התשובה, הנובעת ממקור העליון, שהיא מאחה את כל הקרעים כולם ומזלת טל חיים ההולכים למישרים מכל שדרות ההויה, אחד באחד יגשו, עד חלקי הנשמה השבה לתחיתה העליונה ברחמים רבים ובחדות עולמים.

—אורות התשובה (פרק ח' אותיות ג, ז)

כל חטא מדאיב את הלב, מפני שהוא סותר את האחדות שבין האישיות הפרטית עם כל ההויה כולה, ומתרפא הוא רק ע"י תשובה, שזורח עליו בה אור השפע העליון של האידיאליות אשר להויה המציאות, ובזה חוזרת ההשויה הכללית וההתאמה לההויה להופיע בתוכו, ושב ורפא לו. אמנם יסוד הצער איננו מעצם החטא בלבדו כ"א מיסודו של החטא ומתוכן מהלך הנפש, שנעשה הפוך מסדר הישות, הזורחת באור הישר האלהי בכל המצוי המאורגן באחדות וכוון מעולה. ומפני זה אותם אשר נפשם רעה מיסודה, ושורש החטאים כולם מונח בדעותיהם, בשאיפתם ותכונתם לככם, הנם רעי-העין אשר העולם כולו נראה להם בצבע כ"כ שחור עד אין תכלית. הם המתרעמים על העולם ועל החיים, בעלי עציבו דטחול, אשר לעגם מכל ההויה הוא שחוק הכסיל, אשר לא ידע להבין כי טוב ד' לכל...העולם כולו מלא הוא הרמוניא. ההתאמה המתאחדת מפלשת בכל

הארות והערות לעיון

א. פנימיות ההלכה: הריעו לה' כל הארץ

(1) ספר יצירה (ב:ה)

כ"ב אותיות יסוד, חקקן חצבן שקלקן צרפן והמירין וצר בהן נפש כל היציר וכל העתיד לצור:

(2) זוהר כרך ב (שמות) פרשת תרומה דף קסא עמוד א

ובגין דכד ברא קודשא בריך הוא עלמא אסתכל בה באורייתא וברא עלמא ובאורייתא אתברי עלמא

(3) שפת אמת (ספר דברים) (לסוכות, תרמ"ח)

כי התורה הוא חיות הכל ונמצא עיקר האמת בכל דבר הוא התורה. והיא ציור האמיתי של כל הדברים. וכמו כן באדם הצלם אלוקי מתגלה ע"י עוסקו בתורה. וז"ש תורה "צוה" לנו "משה ר"ת צל"ם. והוא ציור הפנימי האמיתי של איש ישראל כנ"ל:

(4) מהר"ל (נתיבות עולם: נתיב התורה, פרק א')

דברי תורה תומכין כל העולם, דבר זה מדברי חכמים שאמרו (שבת פ"ח ע"א) כי לכך הוסיף ה"א בששי לומר כי כל מעשה בראשית היו תלויים ועומדים עד ששי בסיון אם יקבלו ישראל התורה מוטב ואם לאו יחזור העולם לתוהו ובוהו. ואם כן דברי תורה מחזקים ותומכים הכל עד שיש לעולם קיום, וכל זה מפני כי התורה היא סדר האדם באיזה מעשה יהיה נוהג ואיך יהיה נוהג ואיך יהיה מסודר במעשיו וזהו ענין התורה. וכמו שהתורה היא סדר האדם, כך התורה היא סדר של העולם עד שהתורה היא סדר הכל, רק כי סדר האדם הוא נגלה ומפורש בתורה, כי אי אפשר זולת זה כי על האדם מוטל לשמור את הסדר הראוי לו ולכך הדבר הזה נגלה במפורש לאדם, אבל סדר כל העולם כולו גם כן הוא בתורה שאין התורה רק סדר מציאות העולם בכללו. וזה שאמרו במדרש (ב"ר פ"א) שהיה מביט בתורה וברא את עולמו, ר"ל שהתורה בעצמה היא סדר הכל, ולכך כאשר רצה השם יתברך לברא את עולמו ולסדר אותו, היה מביט בתורה שהיא סדר הכל וברא את עולמו.

(5) שער הפסוקים לאריז"ל: ספר תהלים (סימן ק)

מזמור לתודה 'הריעו לה' 'כל הארץ: הנה ר"ת 'הריעו לה' 'כל הארץ הוא הלכה. רמז אל מ"ש חז"ל, אין לו להקב"ה בכל העולם ובכל הארץ, אלא ד' אמות של הלכה.

(6) Rabbi Dr. Nathan Lopez Cordoza

Three thousand years ago Somebody wrote an incredible symphony and this Somebody said one day to the Conductor to come to the top of the Sinai and called to the Conductor "Moses, come here I have a fantastic symphony for you it is written for six hundred thousand musicians there's only one thing: Don't change any of the notes. Just play it with your souls."

ב. חטא במבט פנימי

(7) ספר שופטים פרק כ פסוק טז

(טז) מכל העם הזה שבע מאות איש בחור אטר יד ימינו כל זה קלע באבן אל השערה ולא יחטא:

(8) ספר תהלים פרק קג פסוקים א-ג

(א) לדוד ברכי נפשי את ה' וכל קרבי את שם קדשו: (ב) ברכי נפשי את ה' ואל תשכחי כל גמוליו: (ג) הסלח לכל עונכי הרפא לכל תחלואיכי:

(9) פירוש מלבים (שם)

(ג) הסולח-מפרש מ"ש כל גמוליו, מה שסולח לכל עונכי-ובזה הוא רופא לכל תחלואיכי-כי העון הוא חולי הנפש.

(10) ספר ישעיהו פרק נז פסוק יט

(יט) בורא ניב שפְּתִים שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְהוָה וְרַפְּאֵתוֹ:

(11) פירוש המלבים (שם)

(יט) בורא - ה' אשר ברא כל המציאות ע"י ניב שפתים, שהוא ברוח פיו, אמר שלום לרחוק ולקרוב, ר"ל לצדיק ולבעל תשובה, וה' שבסוף הוא נושא המאמר, ה' בורא ניב שפתים אמר שלום לרחוק ולקרוב - ורפאתיו מחולי נפשו ומכאובות גופו, אבל:

(12) מסכת קנים פרק א משנה א

(א) חטאת העוף נעשית למטה, וחטאת בהמה למעלה. עולת העוף נעשית למעלה, ועולת בהמה למטה. אם שנה בזה ובזה, פסול. סדר קנים כך הוא...

(13) מסכת קידושים פרק ד משנה יד

רבי שמעון בן אלעזר אומר, ראית מימך חיה ועוף שיש להם אמנות, והן מתפרנסין שלא בצער, והלא לא נבראו אלא לשמשני, ואני נבראתי לשמש את קוני, אינו דין שאתפרנס שלא בצער, אלא שהרעותי מעשי וקפחתי את פרנסתי.

(14) רמב"ם הל' דעות פרק ב הלכה א

(א) חולי הגוף טועמים המר מתוק ומתוק מר ויש מן החולים מי שמתאוה ותאב למאכלות שאינן ראויין לאכילה כגון העפר והפחם ושונא המאכלות הטובים כגון הפת והבשר הכל לפי רוב החולי כך בני אדם שנפשותיהם חולות מתאווים ואוהבים הדעות הרעות ושונאים הדרך הטובה ומתעצלים ללכת בה והיא כבידה עליהם למאד לפי חליים וכן ישעיהו אומר באנשים הללו הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע שמים חושך לאור ואור לחושך שמים מר למתוק ומתוק למר:

Rabbi Akiva Tatz (WorldMask pgs. 69-71)

The world is exquisitely ordered; the very fact that it can be studied mathematically and scientifically results from this order. If the world parallels its spiritual root, and we wish to understand that root, we must study the order inherent in the world...

There is a fascinating resonance to the inner and outer patterns of order: when they are in harmony with each other, we perceive the harmonious dance; when they are in disharmony, we perceive their dissonance. If one is in a situation where the order or symmetry is apparent, one's response to that symmetry will depend on one's own inner sense of order or lack of it. For example, if one is travelling by train and is aware of the symmetrical rhythm of the wheels on the tracks—clickety-click, clickety-click, clickety-click—one's response to that rhythm depends on one's own inner rhythm at the time: if one is at peace, inwardly tranquil, as one may be when traveling towards some pleasantly anticipated destination, the sound is soothing, pleasant, even musical. The inner symmetry and the outer symmetry are resonating in harmony. But if one is in distress inwardly, perhaps travelling to some unpleasant or feared destination...

If a person enters his home in a fine, serene mood after a productive and uncomplicated day, and notices one item of furniture slightly out of place—one of the chairs around the table not quite in line with the others—he may walk over and adjust it so that everything is perfect. His inner order seeks to be mirrored in the outer world. But if the same person enters his home at the end of a frustrating, disastrous day and finds everything just as it should be—all the chairs perfectly in line—he may storm over and kick them into total disarray. The perfect symmetry of his environment mocks the disorder of within his mind and the result is an angry attempt to reduce all order into chaos. Of course, it is not only furniture which may be angrily treated at such times—all too often it is people: usually those who are closest and deserve it least. The disharmonious relationship with self spills over into disharmonious relationships with others.